

De schrijffletter, die een bepaalde richting aan den regel geeft, dadelijk onder of boven de kapitaal Romein geplaatst, werkt storend op den totaal indruk. Werd vroeger deze combinatie gebruikt, dan was het veelal in twee kleuren, maar steeds niet kort op elkaar, en dan nog de schrijffletter zeer klein en weinig sprekend, uitsluitend gebruikt als tusschenregel.

Ook de andere Deutsche tekortkomingen, (zou dit de invloed van de „Bugra” zijn), vinden wij hier terug. De tusschenruimte der letters is ondanks hun verschil in vorm overal gelijk, waardoor de J. en E. van JAARBOEKJE te kort op elkaar staan en ook AMSTERDAM slecht uitgevuld is. Ook in het jaartal met het monogram zie ik den weinig gelukkigen invloed van Duitschland.

Men moge dit kleinigheden achten, mogelijk zelfs praten van smaken, die verschillen, maar in zulke positieve zaken als boekkunst is er in de eerste plaats sprake van vakkennis en daarna komt het persoonlijk schoonheids-element, dat ook voor boekkunst weer met een anderen maatstaf gemeten dient, dan die wij aanleggen bij beoordeeling van het picturale schoon.

Het is dan ook daarom, dat ik Veldheer's Oude boom, waarvan de reproductie naar de houtsnede in het jaarboekje voorkomt, meer waardeer dan zijn gemanieerde boekversiering. Bij beoordeeling van die houtsnede zullen wij naast de picturale kwaliteiten wel de technische opmerken en waardeeren, maar juist hier gaan zij volkomen samen. Op dit terrein is Veldheer volkomen thuis, zijn illustratief talent is grooter dan zijn gave voor ornamentale decoratie.

Zoo zijn ook vele teekeningetjes uit het verleden jaar bij G. van Oest & Cie te Brussel verschenen boekje: „A travers la Hollande” par Dominique Durandy zeer geslaagd te noemen, niet alleen op zich zelf, maar mede in evenwicht tot de tekstletter.

Behalve de genoemde reproductie van Veldheer's houtsnede en een van Luns, bevat

het grafische jaarboekje reproducties van een zeer goede litho van Moulijn, van etsen van Nieuwenkamp, Schelfhout en Harting en een drietal deels geïllustreerde bijdragen van Veldheer, C. Veth en S. H. de Roos.

Het andere boekje waarop ik doelde: Bloemen en Tuinen door C. Jinarajadasa, waar Van Tussenbroek illustraties en boekversieringen voor maakte, is gansch anders van opzet, sluit zich aan bij die kleine genoeglijke, goed verzorgde Engelsche boekjes.

Een frisch kleurig teekeningetje buiten op, gedrukt op Japansch papier met omgevouwen kantjes, koplijstjes in lichten tint, een zucht naar verfijning. . . . zonder, evenals bij Crane bijv., zuiver decoratief ornamentaal te zijn; maar dat wil het ook niet. Wij kunnen Walter Crane apprecieeren, en evenzoo Emcke, maar Crane moet Crane blijven, en Emcke Emcke.

Zoo kunnen wij ook Tussenbroek's boekversieringen op prijs stellen, al neigt ons hart meer tot het zuiver decoratieve, en daarom ook vinden wij hem op zijn best in een titelpagina als: „Aan den meester Koet Hoemi die den droom gezonden heeft”, die één geheel is geworden.

Komt er een regeltje tekst onder zijn teekeningen, dan missen wij direct het verband tusschen de strakke mechanische letter en de luchtiger penteekening. Hij moet zijn letters zelf maken, zooals ook Crane dat deed in zijn prentenboeken en Hoytema in zijn eerste uitgaven.

Wij moeten zijn werk dan ook meer als illustraties dan wel als boekversieringen opvatten; illustraties waarbij getracht is een pagina te geven, die in toon evenwichtig is aan de boekpagina, en hierin is hij dikwijls gelukkig geslaagd. Soms is zijn teekening nog wat zwaar; het grove papier maakt ook de lijnen iets grover dan ze waarschijnlijk geweest zijn.

Het boekje ziet er in ieder geval smakelijk en verzorgd uit, het getuigt van liefde en goeden wil. En dat is al veel gewonnen.

R. W. P. JR.